

СОНЯШНИК

РІК I.

ЛИПЕНЬ/СЕРПЕНЬ — 1956 — JULY/AUGUST

Ч. 7 — 8

„Тепле й ласкаве українське море в Криму...” Мал. Катерини Кричевської.

Учні української школи при православної громаді міста Судбури, Онтаріо, Канада, зі своєю вчителькою паніматкою С. Чижів на сходах церкви. Всі без винятку діти цієї невеличкої школи читають „Соняшник”, про що подбала їх учителька і о. протоіерей Є. Чижів.

В. ЛАДИЖЕЦЬ

КОЛИСКОВА

Лю-лі, лю-лі, спи, сестричко!
Я ж і сам ще невеличкий.
Вже втомився колисати
І пісень тобі співати.
Задрімала навіть киця,
А тобі усе не спиться.
В мене ж є іще робота,—
Треба глечик зняти з плота,
Каченятам дати водички...
Лю-лі, лю-лі, спи, сестричко!

Ніна БЛИЗНЮК

СОНЯШНИК

Ілюстрації Ніни Булавицької

Грядку старано копала,
Засівала, поливала.
Нагородою ж мені —
Квітів китиці рясні.

Тут красолі і нагідки,
Чорнобривці, маргаритки,
Ще й дзвіночки яносині
На тонкій гнучкій стеблині,

Та нема де правди діти,
Що найкращий серед квітів
Золотисто-соняшний
Величезний Соняшник.

Він найкращий в цілм світі
Це ж для нього віє вітер,
Сонце світить, дощ іде...
Кращого нема ніде!

І до нього через поле
працьовиті линуть бджоли.
Для своїх гостей веселих
Меду має повний келих.

Ранком він мене вітає —
У віконце заглядає.
Весь у соняшнім промінні —
Вигріва своє насіння.

Тепло, радісно надворі.
Сонце з квітами говорить.
Це ж того воно і світить,
Щоб мій Соняшник зігріти.

Степан РИНДИК

КАВУНИ

Ілюстрації К. Мілонадіса

Один чоловік розказував мені про своє дитинство:

„ Мені було п'ять років, коли померла моя мама. Ми з батьком залишились самі. Батько служив на залізниці і не мав змоги дивитись за мною. Тому віддав мене до знайомої родини. Там я натерпівся! І від старших, і особливо від дітей. Батько часто заставляв мене заплаканого, коли навідувався до мене. Потім він женився і забрав мене додому.

Коли я відходив, діти лякали мене. Кажали, що мачуха мене битиме. Це наперед нагнало мені великого страху перед мачухою. І посіяло в мені ненависть до неї. А жінки при кожній зустрічі дуже жаліли мене. Називали бідною сиротою і казали, що маю лиху мачуху. І навіть пускали сльози. Аж мене самого брав великий жаль. Хоч насправді не було причини. Мачуха ніколи мене не била. Навіть не сварила. Тільки за збитки гнівалась на мене і грозила, що скаже батькові. Але ні разу не сказала. І з часом я перестав боятись її тільки не любив і уникав її.

А одного разу трапилось таке: батько купив на ярмарку хуру кавунів і склав їх у повітці. Я дуже любив кавуни і не задовольнявся тими, що мені давали, а став нишпорити коло повітки, щоб самому туди дістатись. І скоро дібрав способу. Повітка була оббита зверху старими дошками, і одного разу вдалося мені одну з них підважити і залізти в середину. Після цього я міг брати кавунів, скільки хотів і коли хотів.

І ось одної ночі захотілося мені кавуна. Я потихеньку встав, переліз через вікно і до повітки! Там видряпався на дах, відхилив дошку і заліз у середину. Вибираючи напосмацки кавуни, раптом почув, що хтось зайшов на подвір'я і направився до повітки...

— Злодій! — майнуло мені в голові.

Від страху я застиг на місці. А він підійшов до повітки і взявся за колодку. Тоді я закричав не своїм голосом і кинувся до діри, втікати. Та кавуни під ногами покотились додолу, разом з мною. Я впав і почав ще сильніше кричати. Злодій утік, а я не переставав кричати. Батьки побудились, вискочили з хати і прибігли до повітки. До дверей, а там колодка!

— Як ти туди попав?

Але я тільки плакав. Коли мене визволили, я трясся всім тілом. В хаті почали допитуватись, хто зачинив мене в повітці, яким способом я опинився там, коли, чого. Але не добились від мене ані найменшого слова. Я не признався. Тільки важко схлипував. Тоді батько гостро подивився на мачуху і сказав:

— Це твоя робота!

Мачуха клялась, що нічого не знає, але батько не повірив. І вона розридалась. І вже до самого ранку не переставала плакати. Кілька разів просила мене сказати, як я опи-

нився в повітці. Але все було даремне: я не вимовив слова.

А вранці ціла вулиця говорила, що мачуха зачинила мене в хліві стерегти кавуни. Коли люди питались мене, як то було, я мовчав.

— Боїться бідна сирітка говорити, щоб та відьма не біла, — казали, і проклинали її на чім світ стоїть. І навіть у живі очі дорікали їй.

З того всього мачуха розхорувалась. І аж тоді я опам'ятався. Чи мені стало шкода її? Чи я налякався, що вона вмре, і мені знову доведеться тяжко поневірятись по чужих людях? Не пам'ятаю. Досить того, що я не витримав і з плачем оповів їй про все, до найменших подробиць. Потім ми пішли до повітки і я показав, як то робилось. Мачуха дуже зраділа, приголубила мене і запевнила, що я добра дитина, тільки раз помилився і зробив дурницю. А коли прийшов батько і довідався, як то було, то дуже перепрошував маму, а мені сказав:

— Ти вчинив кілька великих гріхів: перший гріх, що крав; другий, що не признався; третій, що довів маму до хвороби. За ці гріхи належиться тобі кара — від мене і від Бога. Якщо обіцяєш мені, що вже більше ніколи того не зробиш, то я тобі прощу, а щоб Господь Бог простив, то мусиш добре помолитись. То як?

Я від щирого серця обіцяв виконати все, і з того часу я і моя придбана мати стали найбільшими приятелями і друзями.

І коли я часом чую, як хтось нарікає на мачуху, то не приймаю цього нарікання за чисту правду. Я знаю, що бувають різні мачухи і різні сироти, і знаю, що не завжди винуваті перші і не завжди невинні другі."

ГРАД

Як не дивуватися? Випав перший град!
А Сергійко хмуриться — рад, але й не рад.

Схожі на морозиво крижані грудки...
Та чого ж на грядочці вибито квітки?

Вишенька зігнулася... Мабуть, їй болять?
А чому поламаний соняшник стоїть?

Так же покалічити можна поле й сад!
Не сподобавсь хлопчику, не сподобавсь
град.

Наталя Забіла

Липень.

А коли розквітнуть липи
посеред твого двора,
значить — це надходить Липень,
найпахучіша пора.

Цілий день клопочуть бджоли
з лип узятки беручи.
Медом пахне все навколо,
матіолою*) — вночі.

Підставляй під сонце тіло,
в річці плескайся весь день,
набирайся в Липні сили,
сонця, світла і пісень.

*) М а т і о л а — невеличка квіточка, яка закривається при сонці, а розкривається по заході сонця. Дуже пахне.

Літо

Проминули дні весняні,
Вже каштани одцвіли,
Стали вишні всі рум'яні,
Сливи стигнуть почали.

Налилося в полі жито,
В золотій цвіте красі...
Ой, яке хороше літо!
Як його ми ждали всі!

Ми радієм і співаєм,
Ось побігли на ріку,
А зозуленька у гаї
Все: «ку-ку, ку-ку, ку-ку...»

Хто купатися не хоче? —
Ні, таких у нас нема!
Річка хвильками хлюпоче,
Ніби кличе всіх сама.

Наталя Забіла

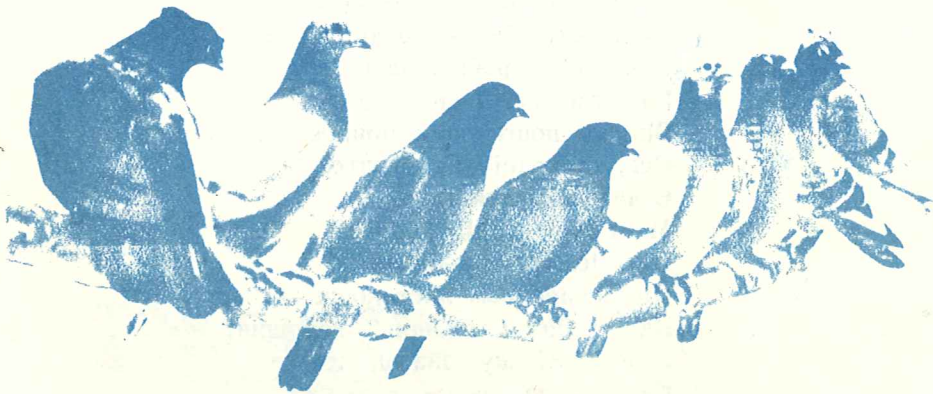

Люлі, люлі, люлі,
прилетіли гулі,
гулі,
гулі,
голуби,
сірі,
білі
та рябі.
Поскладали
гулі крильця,
посідали
всі на бильця,
стали думать,
міркувать:
чим Маринку
дарувать?
Дарували
черевички,
щоб ходити

до кринички,
щоб у ніжки-ходунці
не кололи камінці.
Дарували їй
хустинку,
щоб пов'язувать
Маринку,
щоб гаряче сонечко
не палило донечку.
Дарували їй перинку —
укладати спать
Маринку,
щоб дівчатко-золотко
спало тихо солодко...

Спить у ліжечку дитина.
Тихі сні до неї линуть
Через балки та горби,
наче білі голуби.

Галина ЧОРНОБИЦЬКА

МИЛИЙ ГІСТЬ

Ось, до скриньки листоноша
Нам листи вкидати хоче —
Жук схопивсь і через кошик,
Через грядку перескочив,
І гарчить, і скалить зуби:
Листоноші Жук не любить.
— Жучку! Чемним будь до того,
Хто тобі не робить злого.
І не гавкай. Досить, досить!
Він же пошту нам приносить.
Ось, сьогодні так багато!
Є часописи для тата,
Мамі лист є від бабусі.
Це? Чекай, я подивлюся,
Що приніс нам листоноша —
Це ж мій „Соняшник“ хороший!
Знаєш, Жучку, знаєш, друже,
Свій журнал лоблю я дуже.

Поспішаймо ж у кімнату,
Мама буде нам читати.
Я навчусь. А завтра ранком
Ти, і я, і киця Ганка
Посідаємо в садочку,
Під бузком у холодочку —
Вам я сам читати буду,
І нічого не забуду.
Прочитаю гарні вірші,
Два чи три, а може й більше.
Потім казку розкажу
І малюнки покажу.
То ж бо, Жучку, будь хороший —
Не гарчи на листоношу.

Микола СИНГАЇВСЬКИЙ.

Помічниця

Назбираю в пелену
Яблук у саду,
Стежку, листом встелену,
Швидко перейду.

Біля хати в затінку—
Сонця течія.
І радіє матінка:
Помічниця ж я!

Наталя Забіла

СЕРПЕНЬ

Аж додолу гне пшениця
стиглі зерна в колосках...
Тут колись схилялись жниці
із серпами у руках.

Сонце палить, спина терпне.
блискотять в руках серпи.
Це у копи місяць Серпень
золоті кладе снопи...

Гуркотять в степу комбайни, —
наших нив не вижне серп!
Тільки місяць урожайний
серпнем зветься й дотепер.

Малюнки Г. КАРЛОВА.

І Ж А Ч О В

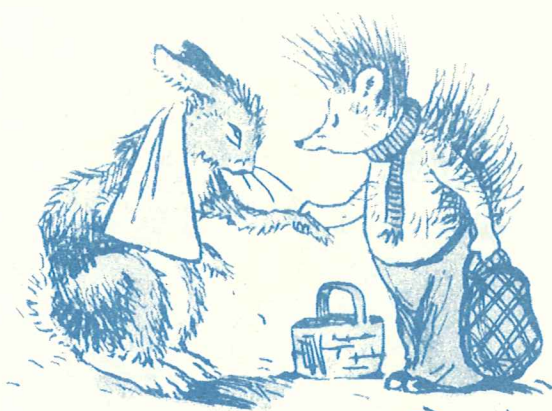
Михайло СТЕЛЬМАХ

В піджачок
З голочок
Одягнувся їжачок,
Та й із хати —
Назбирати
Грушечок —
Гниличок.

На долині,
На стежині,
Під дубком
Стрівся
Зайчик —
Побігайчик
З їжачком.

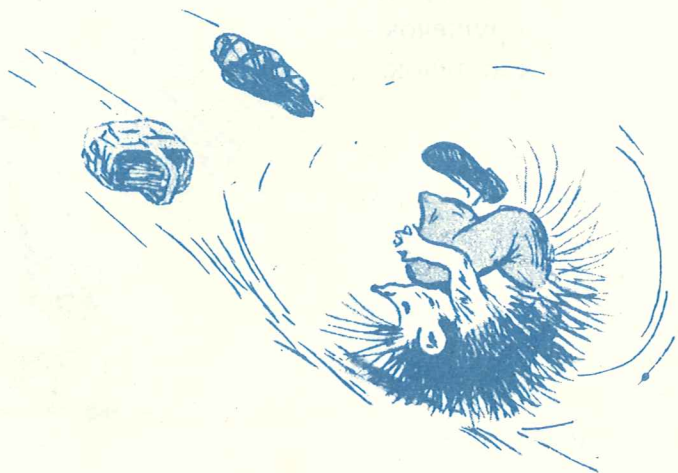

Каже зайчик —
Побігачик:
— Пропадаю,
Бо учора
Біля бору
Сталось горе —
Гнав мене лис
І у поле,
І у ліс,
Загубив я шапку,
Покалічив лапку.

Просить зайчик —
Побігачик:
— Ой, їжаче,
Мій земляче,
Їжачок,
Принеси мені
Грушок —
Гниличок

Для маленьких,
Для сіреньких
Діточок.
По долині,
По стежині
Покотився
Їжачок

До ріки,
Де грушки —
Гнилички.
Їх збирав,
Їх чіпляв
На свої голочки.

По долині,
По стежині
Із грушками —
Гниличками
Поспішає їжачок
До маленьких
До сіреньких
До вухатих діточок.

Вибігли із хати
Сірі зайченята,

І в торбини,
І в хустини
Натрусив їм їжачок
Грушечок —
Гниличок
Із колючих голочок.

ЗАГАДКИ

Поле не міряне, вівці не лічені, а пастух рогатий.
Плету, плету хлівець на четверо овець, а на п'ятий окремо.
Водою їхали пани, одіті в срібні жупани. Хоч жупани ті
лата на латі, радіють тим панам у кожній хаті.

Спробуйте відгадати ці загадки, а в наступному числі видрукуємо розгадки до них, щоб ви перевірили, чи добре відгадали.

ШВЕЦЬ

Стук-цок, стук-цок,
Ти не гнися, мій гвіздок!
Я працюю, як великий,—
Ремонтую черевики,
Підбиваю каблуки,
Зашиваю всі дірки.
Хай похваляться сестричка:
Гарні в мене черевички,
А ще кращий братік-швець,
Хлопчик — просто молодець!
Стук-цок, стук-цок,
Ой, зігнувся мій гвіздок...

Інна КУЛЬСЬКА

НАПЕРСТОК

Голка вишила три кола,
Голка пальчик наколола.
Тут наперсток
Як прибiг
Та на бiдний пальчик —
Плиг!
Каже голці:
— Шити ший,
А колотися не смій!

КАЗКА ПРО ЛИПКУ І ЗАЖЕРЛИВУ БАБУ

(Українська народна казка)

Жили собі дід та баба. Вони були дуже вбогі. От баба і каже:
— Ти б, старий, пішов у ліс та вирубав липку, щоб було чим протопити.
— Добре,— каже дід. Узняв сокиру та й пішов у ліс.

Приходить дід до лісу, вибрав липку. Тільки що замахнувся сокирою, щоб рубати, коли чує — липка каже людською мовою:

— Ой, не рубай мене, чоловіче добрий, я тобі в пригоді стану! Дід з переляку і сокиру опустив. Постояв, подумав та й пішов додому.

Приходить додому та й розповідає про свою пригоду. А баба й каже:

— От який же ти дурень. Піди зараз до липки та попроси конячку з возом. Хіба ми ще не находилися з тобою?

— Та як так, то й так,— каже дід. Надів шапку та й пішов.

Приходить до липки та й каже:

— Липко, липко, казала баба, щоб ти дала нам конячку з возом.

— Добре,— каже липка,— іди додому.

Приходить дід додому, а біля хати стоїть віз, і конячка біля нього прив'язана.

— Бач, старий,— каже баба,— тепер і ми люди. От тільки хата наша от-от завалиться. Піди, старенький, попроси ще й хату. Може, дасть.

Пішов дід до липки, попрохав і хату.
«Добре,— каже липка.— Іди додому».

Малюнки САМУМА

Приходить дід до двору і не пізнає: замість старої хати стоїть нова, гарна хата. Радіють обоє, як діти.

— А що, старий, якби ти попрохав ще й худоби та птиці. Тоді, здається, вже й нічого нам не треба.

Пішов дід до липки, попросив худоби. «Добре,— каже липка.— Іди додому».

Приходить дід і не нарадується. Повен двір худоби і птиці.

— Ну, тепер уже нам більш нічого не треба,— каже дід.

— Ні, старенький, ще піди попроси й грошей.

Пішов дід до липки і попросив грошей. «Добре,— каже липка.— Іди додому».

Приходить дід, а баба сидить за столом і золоті гроші в купки складає.

— От, старенький, які ми тепер багаті,— каже баба,— але того мало, треба ще, щоб усі люди нас боялися, бо ми ж багаті. Піди, старий, до липки, попроси, нехай поробить так, щоб нас усі люди боялись.

Пішов дід до липки, попрохав липку, щоб так зробила. «Добре,— каже липка.— Іди додому».

Прийшов дід додому, а там у них повно війська та поліції, і всі їх охороняють. Але старій і цього мало.

— Що ж,— каже вона,— старий. Треба ще, щоб усі люди в селі були нашими наймитами, бо чого ж нам більше хотіти — все вже у нас є.

Пішов дід до липки та и просить, щоб зробила вона так. Довго мовчала липка. А потім каже: «Іди додому, зроблю ще вам останнє».

Приходить дід додому, аж глядь: нічого нема, стоїть та сама стара хата і баба коло неї.

Так їх покарала липка за те, що ненажерлива баба хотіла всіх людей наймитами поробити.

Долік у лісі

Про ЛИНКА та про ТИМКА

Грицько БОЙКО

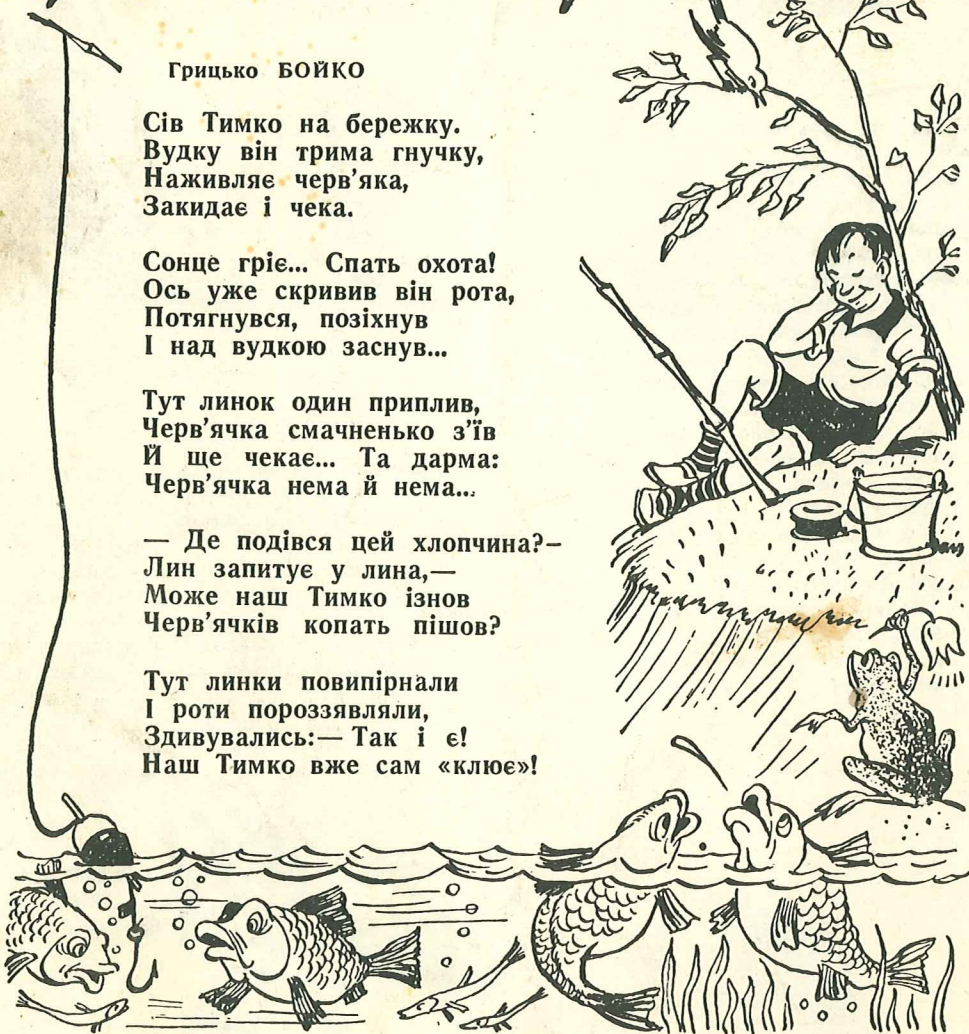
Сів Тимко на бережку.
Вудку він трима гнучку,
Наживляє черв'яка,
Закидає і чека.

Сонце гріє... Спать охота!
Ось уже скривив він рота,
Потягнувся, позіхнув
І над вудкою заснув...

Тут линок один приплив,
Черв'ячка смачненько з'їв
Й ще чекає... Та дарма:
Черв'ячка нема й нема...

— Де подівся цей хлопчина?—
Лин запитує у лина,—
Може наш Тимко ізнов
Черв'ячків копать пішов?

Тут линки повипірнали
І роти пороззявляли,
Здивувались:— Так і є!
Наш Тимко вже сам «клює»!

„СОНЯШНИК”, ілюстрований місячник для дітей.

Редактор — Петро Волиняк

Передплата на рік: Канада — 3.00 дол., США — 3.50 дол. Австралія
й Англія — 20 шилінгів, інші країни — рівновартість 3.00 доларів.

Передплату і все листування слати на адресу:

“NOWI DNI”, Box 452, Term. “A”
Toronto, Ont., Canada.